

SOSYAL MEDYA YASA TEKLİFİ. ENDİŞEM: ÜLKEMİZDE BASIN VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNÜN DAHA DA GERİLEMESİNE, SANSÜRÜN ARTMASINA YOL AÇACAKTIR:

1- SOSYAL MEDYADA HAKARET VB. ZATEN MEVZUATIMIZDA “SUÇTUR”: Yasa teklifine sebep olarak; *“Sokakta söylendiğinde hakaret/suç olan, sosyal medyada da söylendiğinde suç olmalı”* deniliyor. Oysa şu an durum zaten böyle! Zaten bu yüzden yüzlerce hatta binlerce vatandaş, sosyal medya paylaşımları yüzünden yargılanıyor; hatta tutuklanıyor, hapis cezası alıyor. Özetle; bunun için yeni bir Kanuna kesinlikle ihtiyaç yoktur.

2- YASA, DAHA ZİYADE HABER VERME/HABER ALMA ÖZGÜRLÜĞÜNÜ KISITLAYACAKTIR:

21. Yüzyılda tüm dünyada insanların ciddi bir kısmı haberleri sosyal medyadan alıyor. Ve özellikle medyada çok sesliliğin azaldığı, oto-sansürün arttığı ülkemizde, sosyal medya “haber almak için” önemli bir kaynaktır. YASA TEKLİFİNİN TEMEL AMACI; sosyal medya platformlarına temsilcilik açma zorunluluğu getirerek, yapılmadığı takdirde ağır maddi cezalar ve internet trafiği bant genişliğinin %90’a kadar kısıtlamasını getirerek; Sulh Ceza Hakimlerinin vereceği “içerik çıkarma” [bu imkan ekleniyor maddelere] ve erişim engelleme kararlarının çok daha geniş çaplı/çok hızlı şekilde uygulanmasını sağlamaktır. Üstelik “erişim sağlayıcısına” ek olarak “yer ve içerik sağlayıcıları” da sorumlu olarak eklenmiştir (ve cezalara ek, tazminat sorumluluğu da eklenmiştir). Tüm bu düzenlemelerin sonucu; birkaç saat içinde, siyasilerin istemediği içerikler hızla dolaşımdan çıkacaktır.

- **Benim öngörüm; bu Teklif esasen haber verme/haber alma özgürlüğünü kısıtlayacaktır.** Teklif edilen yasa ile içerik çıkarma/erişim engelleme taleplerinin artacağını ve çok daha geniş şekilde uygulanacağını öngörüyorum. Yoksa (yukarıda izah ettiğim üzere) hakaret ve suç teşkil eden paylaşımların faileri zaten yargılanıyor ve caydırıcı cezalar uygulanıyor.
- Ayrıca, platforma/siteye “erişim engelleme” yerine bu yeni imkân “içerik çıkarma” uygulandığında; **sansür uygulandığı çoğu kişi tarafından anlaşılmayacaktır bile.** Site erişime açık duracak; sadece “sakıncalı” haberi veya paylaşımı kimse görmeyecek.

3- ÜLKEMİZDE ESAS SORUN UYGULAMADA:

Avrupa’da da, Türkiye’de de, her mevzuatta, bazı söylemler suç teşkil eder. Kimse suç teşkil eden söylemi savunmuyor zaten. Örneğin; nefret suçu (ırkçılık vb.), terör söylemi, şiddeti teşvik, çocuk cinsel istismarı, intiharı teşvik etme/”siber zorbalık”. İfade özgürlüğünün temel

sınırı ise, bir söylemin “açık ve mevcut tehlike” oluşturmalarıdır. Esasında Avrupa ile bu konularda mevzuatımız çok benzer.

Peki, esas fark nerede? Fark, bazı mahkemelerin uygulamasındadır. Burada yine kilit sorun, yargı bağımsızlığı sorunu ve bazı mahkemelerin uygulamalarıdır.

Son yıllarda, ülkemizde iktidarı eleştirilerden dolayı çeşitli TCK maddeleri temelinde, yüzbinlerce kişiye soruşturma açıldı, on binlerce kamu davası açıldı, binlerce mahkumiyet kararı (ve hapis kararı) verildi. Esasında benzer maddeler, benzer suçlar, birçok AB ülkesinde de var ancak uygulama çok farklı ve eleştiri yüzünden hapis cezası neredeyse hiç görülmeyen bir durum. Zira AİHM içtihatları, siyasilere/iktidarlara eleştiri hakkını (hatta ağır eleştiri hakkını) “ifade özgürlüğü” kapsamında koruyor.

- “Kişilik hakları” meselesi: Öngörüm, birçok siyasetçi, “*kişilik haklarına*” ilişkin olduğunu iddia edip, rahatsız edici (eski ve yeni) haberlerin sansürlenmesini isteyecektir [“içerik çıkarma” yöntemi ile]. Örneğin bir ihale ile ilgili bir yolsuzluk iddiası bile “kişilik haklarına saldırı” olarak görülebilir ve yargıç tarafından yasaklanabilir. Kararları prensip olarak Sulh Ceza Hakimleri verecektir. Yasadaki yeni yaptırımlar ile platformlar hızla uygulamak zorunda kalacaktır. Elbette ki “kişilik hakları” dünyada her mevzuatta korunur, ancak bizdeki uygulama ile korkarım ki esasen basın ve ifade özgürlüğü kapsamına giren içerikler de “kişilik hakkı zedelemesi” şikayeti üzerine, hızla paylaşımından çıkarılacaktır, sansürlenecektir.

4-ALMANYA İLE MUKAYESE: BİRKAÇ RAKAM:

Teklifin Almanya’yı örnek alarak hazırlandığı söyleniyor. Ancak çok hayati bir fark var: Almanya’da bu şekilde bir bant kısıtlaması yok. Ayrıca uygulama bizden çok farklı ve kısıtlama talepleri çok daha az. Somut birkaç rakama bakalım: [2019 ilk 6 ayın rakamları ile:](#)

- Twitter’deki içeriklerle ilgili: Mahkeme kararı ile erişim engellenmesi talebi: Almanya’da 2, bizde 388 mahkeme kararı.
- Google’de içeriklerle ilgili: Alman “BTK”sının kaldırma talebinde bulunduğu içerik sayısı; 149. Türk BTK’sının içerik çıkarma talebi; 1,507.
- Google’de içeriklerle ilgili: Alman mahkemelerinin içerik çıkarma talebi: 19 talep, 139 içerik. Türk mahkemelerinin içerik çıkarma talebi: 512 talep, 2,243 içerik.

Şu an bu içerik çıkarma taleplerinin hepsi platformlar tarafından kabul edilmiyor; yasa geçerse, çok daha fazla içerik çıkarılacaktır. Bu rakamlar buna işaret ediyor.

- Google şeffaflık raporuna göre, (şu an bile), Türkiye Youtube'da eleştirel içerik çıkarılması konusunda dünyada 3. sırada.
- **SONUÇ:** Sosyal medyada iyi ve kötü de var. Her yerde olduğu gibi. Hepimiz bazen çirkin saldırılara maruz kalıyoruz. Ancak seçim bize ait; sosyal medyadan çıkabiliriz, çirkin söz yazarları bloke edebiliriz. Çirkin söz söyleyeni zaten tüm toplum ağır şekilde kınıyor. Elbette tehdit, sözlü saldırı ve ağır hakaret farklı bir konudur ve herkes (şu an dahi) yasal süreçlere başvurabilir, haklarını koruyabilir. Ancak sosyal medyayı aktif kullanan herkes (biraz siyasetçiler gibi), belli bir eleştiri dozunu da beraberinde kabul etmelidir. Bazı çirkin söylemleri sebep gösterip (üstelik zaten yasal süreçler işlerken, yapanlara caydırıcı cezalar verilirken) tüm sosyal medyaya kısıtlama getirmek, sonuçta halkımızın haber alma özgürlüğünü kısıtlayacaktır. KALAN DAR ÖZGÜRLÜK VE HABER ALMA ALANLARIMIZ DAHA FAZLA DARALTILMAMALI!

Saygılarımla, Av. Ece Güner Toprak.